

Гуцол К.В. Самооцінювання результатів розвитку наративної компетентності користувачами соціальних мереж // Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали IV Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю (17 листопада 2021 року) до 75-річчя з дня створення Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). – Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2022. –С.84-87. ISBN 978-617-8007-55-3

УДК 159.923.2:81'23

Гуцол Кирило Віталійович, PhD з психології, науковий співробітник лабораторії когнітивної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

САМООЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РОЗВИТКУ НАРАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОРИСТУВАЧАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

У сучасному інформаційному суспільстві через принципове ускладнення комунікативних процесів та глибоке занурення пересічної людини в цифрове середовище все більшої актуальності набуває проблема дискурсивного конструювання досвіду особистості у віртуальному просторі, у контексті розв'язання якої, спеціального дослідження потребує проблема опанування наративної компетентності користувачами соціальних мереж.

Соціальні Інтернет-мережі поступово трансформуються на користувацькі блогосфери, а блог, у свою чергу, стає однією з варіацій дискурсивного декларування, конструювання досвіду особистості, новим типом автонаративу.

Центральне місце в блозі займає авторський текст, що передбачає певний рівень сформованості наративної компетентності її автора: здатності виокремлювати та інтерпретувати наративні висловлювання Іншого [2; 3], тобто, виявляти наративи в соціокультурних текстах (за текстом бачити наратив) та вибудовувати на цій основі власні наративні конструкти [1; 4].

Метою нашого дослідження було обґрунтування ефективності впливу запропонованого нами тренінгу, про зміст програми якого я розповідав на цій конференції рік тому, на розвиток наративної компетентності користувачів соцмереж.

До експериментальних груп було залучено 60 осіб віком від 18 до 57 років, з них: 30 осіб із передсмысловим рівнем сформованості наративної компетентності **84** (2 тренінгові групи по 15 осіб); 30 осіб із смысловим рівнем сформованості наративної компетентності (2 тренінгові групи по 15 осіб). До складу контрольних груп було залучено 30 осіб віком від 18 до 57 років, з них:

15 осіб із передсмісловим рівнем сформованості наративної компетентності;
15 осіб із смисловим рівнем сформованості наративної компетентності.

Ефективність застосування запропонованого тренінгу наративної компетентності було доведено за допомогою порівняльного аналізу результатів щодо рівня сформованості наративної компетентності його учасників до та після участі в тренінгу та порівняння результатів експериментальних і контрольної груп.

Усім респондентам, що були залучені до тренінгової роботи, після його проходження було також запропоновано відповісти на питання анкети - самозвіту та анкети-самооцінювання щодо власних результатів розвитку наративної компетентності.

Аналіз відповідей учасників тренінгу засвідчує, що:

- очікування від тренінгу в 75 % учасників здійснилися на 80 % і більше; **85**
- настановлення на навчання під час тренінгу визначили в себе 100 % учасників, при цьому в 90 % випадків воно було визначено вище середнього (вище 50 %);
- 100 % учасників зазначили, що досвід, отриманий ними в процесі участі в тренінгу, виявився корисним для них, при цьому 60% визначили важливість цього досвіду для них на 75% і вище.
- 95 % учасників засвідчили, що зможуть застосовувати отриманий досвід у професійній діяльності, 80 % – у повсякденному житті, при цьому 65% вважають, що цей досвід може бути використано на 70 % і більше;
- до суттєвих досягнень за результатами тренінгу 70 % його учасників віднесли набуті вміння: виокремлювати певні ситуації, що експлікуються в текстових висловленнях; стисло переказувати зміст тексту; визначати в тексті наративу його тему (предмет, сутність); виділяти проблему, до розв'язання якої прагне автор; висувати власні припущення щодо подальшого розвитку змісту наративу; ставити питання до автора наративу;
- серед характерних труднощів при виконанні завдань та вправ тренінгу в 80% учасників зазначили вміння рефлексувати підстави власних інтерпретаційних процесів; прогнозувати ефект (наслідки) від знайомства з певним наративом;
- 95% описують власні загальні враження від участі в тренінгу як позитивні;
- готовність у майбутньому підвищувати власний рівень наративної компетентності визначили в себе 45% учасників тренінгу, при цьому 20%

визначили рівень їхньої готовності як дуже високий (9 и 10 за 10-ти бальною шкалою);

– 40% вважають, що цей тренінг варто пройти кожній людині, 20% – політикам, 15% – молодим подружжям, 5% – їхнім керівникам на роботі.

Аналіз відповідей учасників тренінгу, що передбачали суб'єктивне оцінювання власних досягнень, набутих під час тренінгу, за окремими критеріальними ознаками сформованості основних рівнів наративної компетентності (згідно теоретичній моделі нашого дослідження), засвідчує, що:

– уміння, сформованість яких передбачено передсмысловим рівнем наративної компетентності виокремили в себе 100% респондентів, що співпадає з результатами, отриманими за процедурою визначення рівнів наративної компетентності особистості (за результатами виконання завдань до трьох текстів);

– уміння, сформованість яких передбачено смисловим рівнем наративної компетентності виокремили в себе 86,67 % респондентів (52 особи), **86** проте за процедурою визначення рівнів наративної компетентності особистості (за результатами виконання завдань до трьох текстів) уміння, що віднесено до смислового рівня її сформованості, визначено в 91,67 % (55 осіб);

– уміння, сформованість яких передбачено метасмысловим рівнем наративної компетентності, виокремили в себе 13,33 % респондентів (8 осіб), проте за процедурою визначення рівнів наративної компетентності особистості (за результатами виконання завдань до трьох текстів) уміння, що віднесено до смислового рівня її сформованості, визначено в 8,33 % (5 осіб).

Отже, можна зробити висновок, що респонденти здатні усвідомлювати опановані ними під час тренінгу вміння, а результати суб'єктивного оцінювання не принципово відрізняються від результатів, отриманих за процедурою визначення рівнів наративної компетентності особистості (за результатами виконання завдань до трьох текстів).

Таким чином, ефективність тренінгу наративної компетентності особистості в контексті розвитку її здатності до самопроекування підтверджено позитивною динамікою рівня сформованості наративної компетентності учасників, статистично значимими відмінностями результатів експериментальних і контрольних груп та узагальненням відповідей респондентів за анкетною-самозвітом і анкетною-самооцінюванням, що також засвідчує досягнення мети запропонованого тренінгу.

Список використаних джерел

1. Гуцол К. В. Наративна компетентність у межах психологічної герменевтики. Сучасна освіта та інтеграційні процеси : збірник наукових праць міжнародної науково-методичної конференції, 22-23 листопада 2017 р., м. Краматорськ / під заг. ред. С. В. Ковалевського, д-ра техн. наук., проф. Краматорськ : ДГМА, 2017. С. 53–55. 88
2. Наративні психотехнології. / Чепелева Н. В., Смульсон М. Л., Шиловська О. М., Гуцол С. Ю.; за заг. ред. Чепелевої Н. В. Київ : Главник, 2007. 144 с. (Серія «Психологічний інструментарій»).
3. Проблемы психологической герменевтики / Под ред. Н. В. Чепелевой. К. : Изд-во Национального педагогического ун-та им. Н. П. Драгоманова, 2009. 382 с.
4. Чепелева Н. В. Рудницкая С. Ю. Дискурсивные технологии самопроектирующейся личности. Психолінгвістика. 2019. № 25, вып. 1. С. 363–383. 87